

ÚRSKURÐARNEFND UM VIÐSKIPTI VIÐ FJÁRMÁLAFYRIRTÆKI

Fjármálaeftirlitið · Suðurlandsbraut 32 · 108 Reykjavík · Sími: 525 2700 · Fax: 525 2727

Ár 2002, fimmtudaginn 30. maí, er fundur haldinn í Úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Guðjón Ólafur Jónsson, formaður, Íris Ösp Ingjaldsdóttir, Ólafur Haraldsson, Ólöf Embla Einarsdóttir og Sölvi Sölvason.

Fyrir er tekið **mál nr. 4/2002**:

M
gegn
fjármálafyrirtækinu F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r:

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og fjármálafyrirtækið F, hins vegar, hér eftir nefnt varnaraðili.

Málið barst úrskurðarnefnd 3. apríl 2002 með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 10. sama mánaðar. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 3. apríl 2002, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust 15. maí 2002 með bréfi hans, dagsettu 14. sama mánaðar. Bréfið var sent sóknaraðila með bréfi nefndarinnar, dagsettu 16. maí 2002 og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust með bréfi varnaraðila, dagsettu 17. maí 2002.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 14. og 30. maí 2002.

II.

Málsatvik.

Sóknaraðili mun ásamt þáverandi eiginkonu sinni og öðrum hjónum hafa átt og séð um rekstur einkahlutafélagsins A. Hinn 26. júní 1996 mun félagið hafa gefið út skuldabréf nr. XXXXXX til stefnda að fjárhæð kr. 3.000.000.-. Skyldi bréfið greiðast með 120 afborgunum á mánaðarfresti. Til tryggingar voru sett að veði fjögur tryggingarbréf, hvert að fjárhæð kr. 750.000, og voru tvö þeirra tryggð með veði í íbúð sóknaraðila og þáverandi eiginkonu hans en hin tvö í íbúð hinna hjónanna. Í október 1996 slitu fyrrgreind tvenn hjón samstarfi sínu og mun sóknaraðili ásamt öðrum manni hafa tekið við rekstri félagsins. Mun þá hafa risið ágreiningur með sóknaraðila og fyrrum meðeigendum hans og fyrrverandi eiginkonu hans um greiðslu ofangreinds skuldabréfs. Var af þessum sökum hætt að greiða af bréfinu í júnímánuði 1999. Fyrrverandi eiginkona sóknaraðila mun með bréfi til varnaraðila, dagsettu 26. júlí 1999, hafa lýst því yfir að helmingur lánsins yrði greiddur með andvirði húsbreifa og þá jafnframt ætlast til að hin hjónin myndu greiða hinn helming lánsins. Því munu þau hins vegar hafa hafnað.

Sóknaraðili og fyrrverandi eiginkona hans óskuðu eftir fyrirgreiðslu bankans við uppgjör skulda A með bréfi, dagsettu 14. janúar 2000. Var að beiðni þeirra létt af íbúð þeirra tveimur tryggingarbréfum sem sett höfðu verið að veði til tryggingar skuld A við

varnaraðila. Í stað þess setti sóknaraðili hinn 16. febrúar 2000 varnaraðila að handveði reikning nr. XXXXXX hjá varnaraðila til tryggingar skilvísri og skaðlausri greiðslu á fyrrnefndu skuldarbréfi. Inn á reikninginn voru lagðar kr. 1.500.000. Náði handveðsréttur varnaraðila samkvæmt handveðsbréfi til allrar innistæðu reikningsins, hvort sem um væri að ræða höfuðstól, vexti, verðbætur eða annað. Í handveðsbréfi var varnaraðila veitt heimild til að krefjast nauðungarsölu á veðinu, sbr. 3. tölul. 6. gr. laga um nauðungarsölu nr. 90, 1991, yrðu vanskil á þeim skuldum sem handveðið ætti að tryggja.

Með bréfi til varnaraðila, dagsettu 8. maí 2000, fóru sóknaraðili og fyrrverandi eiginkona hans fram á að skuldabréfið bæri sömu vexti og áður nefndur reikningur til þess er bréfið yrði gert upp, svo og að lögfræðikostnaður yrði felldur niður.

Varnaraðili mun hafa gengið að handveðinu hinn 18. september 2000 og látið það ganga upp í gjaldfallnar afborganir og höfuðstól margnefnds skuldabréfs. Mun varnaraðili þá hafa litið svo á að ekki yrðu gerðar frekari kröfur á hendur sóknaraðila. Með bréfi til varnaraðila, dagsettu 10. september 2001, óskaði sóknaraðili eftir kvittunum eða upplýsingum frá F um ráðstöfun fjármuna á ofangreindum reikningi. Kvaðst hann hinn 18. september 2000 hafa verið látinn greiða kr. 1.575.493,48, sem mun hafa verið þáverandi innistæða á reikningnum. Kveður sóknaraðili eftirstöðvar bréfsins þá hafa verið kr. 1.189.282. Hafi hann því verið látinn greiða aukalega kr. 193.105 miðað við meint munnlegt samkomulag varnaraðila, ábyrgðarmanna og skuldara bréfsins við lántökuna um að hvor ábyrgðarmannanna um sig bæri aldrei ábyrgð á nema helmingi skuldarinnar á hverjum tíma.

Með bréfi til formanns stjórnar varnaraðila, dagsettu 2. nóvember 2001, kvartaði sóknaraðili undan samskiptum sínum við útibússtjóra varnaraðila. Kvaðst sóknaraðili hvorki hafa fengið tilkynningu frá varnaraðila áður en gengið var að umræddu handveði né kvittanir um hvernig veðinu hefði verið ráðstafað. Ennfremur gerði sóknaraðili athugasemdir við að ekki skyldi hafa verið leitað atbeina Héraðsdóms Reykjavíkur áður en gengið var að veðinu. Sóknaraðili ítrekaði beiðni sína um afrit kvittana með bréfi sínu til varnaraðila, dagsettu 6. mars 2002.

Með bréfi sínu, dagsettu 13. október 2000, leitaði sóknaraðili til FME vegna máls þessa. Stofnunin óskaði eftir sjónarmiðum varnaraðila með bréfi, dagsettu 30. nóvember 2000. Var sérstaklega óskað upplýsinga um þær verklagsreglur sem í gildi væru hjá varnaraðila um aðgang að handveði og hvernig uppgjöri í máli þessu hefði verið háttað. Erindi FME var ítrekað með bréfum stofnunarinnar til varnaraðila, dagsettum 17. janúar og 19. mars 2001.

Varnaraðili svaraði FME loks með bréfi, dagsettu 27. mars 2001. Þar kemur fram að sóknaraðili hafi „*staðið við sinn hluta*“, og verði hann að eiga það við fyrrum meðeigendur sína hvern veg þeir jafna það sem kunnir að hafa hallast í viðskiptum þeirra. Sé ekki við varnaraðila að sakast í þeim efnunum.

FME spurðist frekar fyrir um málið og óskaði eftir gögnum frá varnaraðila með rafpósti 23. apríl 2001. Varnaraðili sendi stofnuninni frekari skýringar og gögn með bréfi sínu, dagsettu 6. júlí 2001. Urðu og frekari samskipti milli varnaraðila og stofnunarinnar á næstu mánuðum vegna máls þessa án þess að efni séu til að rekja þau sérstaklega.

Með bréfi FME til varnaraðila, dagsettu 28. desember 2001, lét stofnunin í ljós það álit sitt að framkvæmd sú sem viðhöfð hefði verið þegar gengið var að hinum handveðsetta reikningi fengi ekki viðhlítandi stoð í handveðssamningi aðila. Hafi

varnaraðila borið að tilkynna sóknaraðila það með hæfilegum fyrirvara að gengið yrði að handveðinu til fullnustu þeirri kröfu sem veðið tryggði.

Eftir frekari samskipti aðila var máli þessu skotið til nefndarinnar með kvörtun, dagsettri 26. mars 2002.

Umrætt lán til A mun nú að fullu uppgert.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili telur óeðlilegt að varnaraðili hafi látið hann greiða tæpar 1.600.000 krónur í stað 1.125.000 króna þar sem fyrir hafi legið að sóknaraðili hafi einungis borið ábyrgð á helmingi skuldarinnar. Byggir sóknaraðili það á því að skuldin samkvæmt margnefndu skuldabréfi hafi verið kr. 2.250.000 þegar A lagði niður starfsemi sína sumarið 1999. Kveður sóknaraðili það eðlilegt að varnaraðili endurgreiði mismuninn ásamt hæstu lögleyfðu dráttarvöxtum frá 18. september 2000. Þá finnst sóknaraðila óeðlilegt að varnaraðili skuli í engu hafa sinnt beiðni hans um að ganga að veði hins ábyrgðarmannsins.

Sóknaraðili segir að umræddur handveðsreikningur hafi verið tæmdur af varnaraðila án þess að tilkynnt hafi verið um það fyrirfram og sér gefinn kostur á að semja um og greiða kröfuna.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess í fyrsta lagi (sic) að málinu verði vísað frá úrskurðarnefndinni með vísan til e-liðar 4. gr. samþykktar nefndarinnar. Í öðru lagi (sic) kveðst varnaraðili þess að öllum kröfum kvartanda verði hafnað.

Varnaraðili vísar til þess að kröfugerð sóknaraðila sé sett fram með óskýrum hætti og virðist kvörtun hans einkum snúa að því að varnaraðili hafi ekki svarað beiðni sóknaraðila um að fá „að ganga inn í veð hins ábyrgðarmannsins“. Því hafnar varnaraðili og kveður veðið hafa verið sett til tryggingar skuldum A við varnaraðila. Hafi varnaraðili því ekki getað annað en aflétt veðinu af viðkomandi eign þegar skuldabréfið var að fullu greitt.

Varnaraðili mótmælir því að samningur hafi verið um að sóknaraðili bæri eingöngu ábyrgð á helmingi skuldarinnar. Kveður varnaraðili engan fyrirvara gerðan í handveðssamningi aðila um að F geti ekki fullnustað veðrétt sinn fyrir skuldinni að fullu.

V.

Niðurstaða.

Skilja verður málatilbúnað sóknaraðila svo að hann geri kröfu um að varnaraðili greiði honum kr. 475.000 ásamt dráttarvöxtum frá 18. september 2000. Þá verður og að skilja kröfugerð varnaraðila svo að hann geri aðallega þá kröfu að máli þessu verði vísað frá úrskurðarnefndinni en til vara að kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Ekki þykja slíkir annmarkar á málatilbúnaði sóknaraðila að leiði til frávísunar. Er frávísunarkröfu varnaraðila því hafnað.

Af gögnum málsins virðist mega ráða að sóknaraðili telji að fyrir hendi hafi verið munnlegt samkomulag milli varnaraðila, A og beggja ábyrgðarmanna umrædds skuldabréfs um að hvor þeirra um sig bæri aldrei ábyrgð nema á helmingi skuldarinnar á

hverjum tíma, þ.e. að um hafi verið að ræða hlutfallslega ábyrgð, svokallaða pro rata ábyrgð, sóknaraðila. Engin gögn hafa verið lögð fram þessu til stuðnings. Margumræddur handveðssamningur aðila verður heldur ekki skilinn á annan veg en að veðsetning reiknings sóknaraðila sé til tryggingar skilvísri og skaðlausri greiðslu af heildarskuld samkvæmt skuldabréfi nr. XXXXXX hverju sinni. Hins vegar mun varnaraðili, eftir að gengið hafði verið að margumræddu handveði, hafa lýst því yfir að ekki yrðu gerðar frekari kröfur á hendur sóknaraðila vegna skuldabréfsins.

Nefndin tekur undir þau sjónarmið FME að varnaraðila hafi borið að tilkynna sóknaraðila það með hæfilegum fyrirvara að gengið yrði að innistæðu reiknings þess er varnaraðili hafði að handveði. Það var hins vegar ekki gert og er aðfinnsluvert. Eftir sem áður hefur sóknaraðili, einkum þegar litið er til ákvæða handveðssamnings aðila, hvorki sýnt fram á að hann hafi orðið fyrir tjóni vegna þess að gengið var að veðinu með þeim hætti sem gert var né vegna annarra atvika sem varnaraðili kunni að bera ábyrgð á. Getur sóknaraðili í samræmi við almennar reglur haft uppi endurgreiðslukröfu á hendur samábyrgðarmanni sínum vegna þeirra greiðslna sem hann hefur þurft að inna af hendi sem ábyrgðarmaður.

Samkvæmt framansögðu verður eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni að hafna öllum kröfum sóknaraðila á hendur varnaraðila.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfum sóknaraðila, M, á hendur varnaraðila, fjármálafyrirtækinu F, er hafnað.

Reykjavík, 30. maí 2002.

Guðjón Ólafur Jónsson

Íris Ösp Ingjaltdóttir

Ólafur Haraldsson

Ólöf Embla Einarsdóttir

Sölvi Sölvason